

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSTĽ STRANÁCH.

Predplatná cena:	Zodpovedný redaktor:	Redakcia a vydavateľstvo:
Na celý rok --- 4 koruny -- hal.	Dr. ALEXANDER ERNSZT,	Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
Na pol roka --- 2 " -- "	pap. komornik.	sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novít
Na štvrt' roka --- 1 " -- "	Majiteľ a vydavateľ:	ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dia tarify.
<i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i>	JÁN MOLNÁR.	Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Hor' sa do Ríma!

Pripojme sa k púti Katolíckej Ludovej
 Jednoty.

Radostne plesajú nám srdca, pri tom však slzy zalievajú naše oči, keď milým bratom a sestram slovenským na vedomie dávame, že v hlavnom meste katolíckeho sveta veľkolepé slávnosti odbavujú sa v tomto roku. Pred šesťnásťsto rokami, po údoliach, planinách, na úpäti nebetyčných vrchov nekonečnej ríše rímskej, ba i po rovinách terajšieho Uhorska prebývaly nesčíselné národy pohanské. V miestnosťach súdobníctva pohanskí sudcovia ohlasovali smrteľné výroky proti kresťanom. Robotu mali ukrutní kati, krv tiekla potokami, prašaly kosti mučených, v hĺbinách tmavých katakomb duňaly tupé údery čakanov, ktorými skalopevnej viery kresťania hroby kopaly umučeným bratom a sestram, pri jichžto pohrabochoch z úst silných chlapov, slabých žien, útlých panien a o-irotených dietok, tmavým podzemným priestorom ozýval sa len jedon hlas: *Ježišu, Ježišu smiluj sa nad nami!*

Tisícšesťsto rokov je tomu, čo cisár Konštantín Veľký zastavil prelievanie krve kresťanov, zahasil vatry k ich páleniu, vytrhol meč z rúk ukrutných katov a svoju korunu ozdobil krížom Krista Pána. A včul po tisícšesťsto rokoch na celom území nekdy obrovskej ríše rímskej žijú kresťanské národy a kríž Krista Pána skveje sa na stá a státisíc kostoloch a nepočtených millionov hrobchoch. A národy celého sveta pospiechajú do Ríma, aby vo večnom meste slávily pamiatku víťazstva a oslobodenia po celom svete panu-

júcej Cirkvi. Výteční duchovia celej minulosti a prítomnosti pripojujú sa ku tejto slávnosti!

Ako sfa by hýbaly a otváraly sa dávno zabudnuté hroby a pošliapané hrbity, ako sfa by z hĺbin tmavých katakomb povznášaly sa tiché zvuky žalostných svätých piesni, duchovia prešlého obdobia putujú do Ríma na prastarej ceste appianskej, na úpäti vršku vatikánskeho (Collis Vaticanus) pri dvoch stromoch vavrinov (apud dnos lauros) nad katombami pri svätom hrobe Apoštola Rybára pozdravujú sa stoletia; duchovia tisícšesťsto liet v praviciach vysoko ponášajú skvelý kríž, holdujú, cez prvých tristo rokov prenasledovanej, krvou zmočeného rúcha, vavrinom mučedelníctva ovenčenej Cirkve.

Milí bratia! Na veľkolepých slávnostach, ktoré svätá Cirkev naša odbavuje na pamiatku víťazoslávne dobytej slobody po krvavých, cez tristo rokov trvajúcich bojoch účasť brať majú aj katolíci Uhorska. **Z tejto príčiny na 30. apríla roku Pána 1913. svätú púť ohlasujeme do Ríma.**

K tomuto oduševňuje nás nie zvedavosť očí, lež duševné potrebnosti kresťanského ľudu, *Neideme obhliadať krásy svätého mesta, lež modlit sa a občerstviť našu dušu.* Kolenami a perami dotknúť sa chceme tých svätých miest a kameňov, po ktorých, prastarých bratov našich kresťanských viedli ku smrti. Na naše obličaje chceme sa vrhnúť pred hrobom Svätého Petra a pred jeho Nástupcom. Posvätenými chedbami katakomb odznievať majú sväté a žalostné piesne naše, Pri pohlade na čierne múry Kolosseuma kde dravcom predhadzovali kresťanov, do dna zhroziť sa má naša duša, aby zo vznešeného

príkladu svätých mučedníkov naučili sme sa rozhodne a zmužile nasledovať Ježiša Krista.

Hor' sa bratia do Ríma ku veľkolepým slávnostiam slobody kresťanstva, svedectvo vydávať o viere našich predkov.

Odchod z Budapešte 28. apríla. Smer cesty: Budapešť, Triest, Benátky, Rím a zpiatky. *V Ríme pobavíme sa cez päť dní.* K svätému otcovi na poklonu povedú nás viaceri osvietení páni biskupi Uhorska. Cestujeme cez svetochýrne čarokrásne mesto Benátky, aby sme hold a úctu prejavili ochraňovaným tam pozostatkom svätého Gerharda, horlivého rozširovateľa kresťanstva na území Uhorska.

Ceny súčastnenia sa na sv. púti: *I. trieda 240 kor., II. trieda 180 kor., III. trieda 115 kor. a IV. trieda 80 kor.* V týchto cenách obsažená je železničná a lodná karta ako aj úplné zaopatrovanie cestovateľov I., II. a III. triedy. Cestovatelia IV. triedy sami sa majú postarať o ich chôvu.

Ku svätej púti prihlásiť sa možno do 15. apríla. Pri prihlásení sa na cestovné vopred treba zaplatiť 20 korún, ostatné peniaze osem dňami pred odchodom poslať treba riaditeľstvu sv. púte. Všetky peniaze a listy poslať treba na túto adresu: «Katholikus Népszövetség, Budapešť, IV., Ferenciek-tere 7. číslo II. poschodie.

Hor' sa bratia do Ríma ku veľkolepým slávnostiam víťazoslávne vydobitej slobody kresťanstva, svedectvo vydávať o viere našich predkov.

Štefan Rakovszky, skut. vnút. tajný radca, krajinský vyslanec, predseda Katolíckej Ludovej Jednoty, dr. Ottokár Prohászka biskup stolno-belohradský podpredseda Katolíckej Ludovej Jednoty, dr. Mikuláš Zboray, krajinský vyslanec, podpredseda Katolíckej Ludovej Jednoty, dr. Alexander Ernzt pápežský komorník, hlavný správca, Stefan Haller, krajinský vyslanec, hlavný tajomník Katolíckej Ludovej Jednoty.

Bratia Katolíci! Čítajte a predplácajte len v čisto katolíckom duchu písané noviny. Takéto noviny sú «Kreštan». «Kreštan» už cez XIX. devätnásť rokov bráni našu cirkev, zastáva našu svätú vieru a zmužile bojuje za všetky oprávnené záujmy Slovákov. Presvedčeny kreštan číta a predpláca len «Kreštana».

Mungovské právosoúdie.

Všetci statoční ľudia celej krajiny s pohoršením a s hlbokým opovržením hovoria o tom neslýchanom škandále, aký 17. a 18. februára zpáchaný bol pred budapešianskym trestným súdom.

Záležitosť túto zcela nestranné udávame nasledovne: Zoltán **Désy**, krajinský vyslanec opozície, pod koalíciou štátny sekretár, počas zločinov od 4. júna m. r. v parlamente páchaných ministrom mungovskej vlády to vyhodil na oči, že *násilenstva nesmie páchať taká strana, ktorú za polpiata milióna kúpili z takých peňazí, ktoré ukradli z peňazí, aké ľud ťažko platí v porciách.* Désy túto obžalobu hneď dokázal chcel aj v krajinskom sneme, šialený násilník Tisza ale ako predseda snemovne nedovolil mu predniesť to v snemovom zasadnutí. Désy nato nútil chcel vládnu stranu, aby mu zavdala príležitosť k dokázaniu proti nej zdvihnutých brozných obžalób. Z tejto príčiny jeho obžaloby viackrát opakoval v shromaždeniach a v novinách a jednúc verejne aj to povedal, že *Ladislav Lukács je najväčší panamista Európy.*

Na toto už ustrnuli i hrubej kože mungovci a Lukács zdvihol pravotu proti Désymu. Opozícia sa tomu tešila, bo vedela, že čo celý svet hovorí o Lukácsovi, to všetko dokázal vie Désy. Mungovci vzdor toho, ako sfa by Lukács zcela nevinný bol, žiadali, aby Désy vystúpil s jeho dôkazmi.

Hlavné pojednávanie v tejto záležitosti pred budapešianskym trestným súdom bolo 17. a 18. februára. Mungovská vláda viacerých z najhlavnejších svedkov Désyho poslala cestovať do cudzozemska, vzdor toho však k pojednávaní toľko a takých svedkov vedel dovieť Désy, žeby na každý pád ľahko bol vedel dokázal pravdu jeho obžaloby. **Lukács už zaiste popred u ňuchal smrad jeho pečienky a preto ani neprišiel k pojednávaniu**

Désy skrze jeho obranca pred trestným súdom nasledovne predniesol a dokázal chcel jeho obžaloby:

Tvrdím a dokázal cheem, že urazený (Lukács) tehďajší financminister Uhorska, pred voľbami roku 1910. viacej obchodov a obchodných smlúv uzavrel s *Uhorskou Bankou* a túto príležitosť nepoužil k tomu,

aby z tohoto obchodu dľa jeho povinnosti a najlepšieho vedenia osôh mala krajina, lež celý z týchto obchodov plynuci osôh, **v obnose štyroch millionov osemstotisíc korún**, nevložil a nedal vložiť do štátnej pokladnice. Tvrdím a hotový som dokázať, že Ladislav Lukács z troch uzavretých obchodov, menovite z *predĺženia smluvy prenájmu soli, zo smluvy obchodu s južným ovocím a zo zdvihnutia subvencie obchodného muzea*, zcela nezákonne vypracoval hmotnú výhodu vo výške **štyroch millionov a osemstotisíc korún**. Tento obnos s jeho vedomím a z jeho nariadenia dostal sa do financministerstva a do ministerpredsedníctva. O prijatí tohoto obnosu, s úražkou vážnosti štátu a s neužívaním úradnej moci **kvitancie vystavili** správcovia pomocného úradu, menovite Adolf Kazár a Jozef Paduch. Vzdor toho však, že tieto peniaze prevzali a kvittovali štátni úradníci Adolf Kazár a Jozef Paduch, nevložili ich do štátnej kassy a není o nich stopy ani v štátnych počtoch lež zcela nezákonným a nedovoleným spôsobom roku 1910. upotrebené byly k zaokrytiu výdavkov volieb mungovskej strany.

Medzitka uhorskej vlády teda k tomu byly upotrebené, aby peniaze, ktoré obrátené byly ku zakúpeniu voličov, úradne administrovali a to k tomu tie úradne medzitka, ktoré sú aj moji úradníci, platy fahajú tak z mojich ako aj z peňazi každého daň platiaceho občana. k tomu byly upotrebené, aby administrovaly panamistické peniaze a neobrátily ich k tomu cieľu, ku ktorému byly určené, bo veď všetky peniaze, ktoré majú administrovať, sú vlastnosťou štátu a patria len do štátnej kassy.

Dokázal chcem, že *účastinárska spoločnosť triednych losov*, ktorá jej monopol dostaia od financministra Ladislava Lukácsa za jej direktora vymenovala Ladislava Lukácsa s *ročným platom stotisíc korún*. Z týchto triednych lózov štát bol by mal aspoň 7—8 millionov korún ročitého dôchodku, keby Lukács ten podnik nebol odovzdal výsudanej účastinárskej spoločnosti.

Dokázal chcem, že Ladislav Lukács jedon jeho dom v Zaladne, ktorý pred časom od aeráru kúpil za **sto zlatých**, prostredníctvom istej banky tomu istému aerárn predal za **130 tisíc korún**.

Štátny fiskus k nemalému zadiveniu všetkých tam prítomných sa vyslovil, aby súd obmedzil dôkazy týchto obžalôb. Sudcovia utiahli sa na to a po krátkej porade uzavreli, že na toto poľahzný výrok ohlasia v pokračujúcom pojednávaní 18. februára.

V pojednávaní 18. februára v krátkosti vyhlášený bol výrok, že **súd nedovolí dokázanie Désyho obžalob**.

Nedovolili teda dokázať 4 millionovú panamu od prenájmu soli,

nedovolili dokázať panamu lutrie triednych lózov,

nedovolili dokázať 800 tisícovú panamu obchodu s pomarančami a obchodného muzea

a nedovolili dôkladne dokázať ani panamu odpredaju zalatnanského domu.

Désyho obranca osvedčil sa na to, že ponevác súd dôkazy obžalôb nedovoľuje v takej záležitosti. od ktorej závisí česť celej krajiny, pravdu treba hľadať u iného súdu. Obrancovia aj opustili sieň pojednávanie a súd Désyho odsúdil na jedon mesiac väzenia. Nemali smelosti odsúdiť ho pre urazenie cti Lukácsovej.

Nad týmto nespravodlivým výrokom ustrnula a zhrozila sa celá krajina. Každý statočný človek cíti a vie, že len preto nedovolili, aby Désyho predvolani svedkovia vy-lyšani a na obžaloby poľahzné listiny prečítané byly, bo by vtedy nepodvatne na javo vyšlo, že **mungovci voličov kupovali za ukradené peniaze krajinské**.

Spojené stránky oppozície aj neuspokojily sa s tým výrokom. Vodcovia stránok statočných ľudí v tejto záležitosti vo všetkých novinách hneď 18. februára uverejnili nasledujúce osvedčenie :

Zoltán Désy ľahké obžaloby zdvihol proti ministerpredsedovi Ladislavovi Lukácsovi. Súd odoprel dokázanie týchto obžalôb.

Táto otázka ale, ktorá blízko týka sa počestnosti verejného života, nedá sa odbaviť násilným zahatením skutočných udajov. Pánu Ladislavovi Lukácsovi chceme teda poskytnuť spôsobu a príležitosti, aby miesto formálneho zadosťučinenia mohol prisť ku skutočnému zadosťučineniu.

Vyslovujeme sa, že sme sa presvedčili o pravdivosti nasledujúcich skutočných h udajov: Ladislav Lukács od ústavu «Magyar Bank» z príležitosti rozličených obchodov a smlúv medzi štátom a spomenutou bankou uzavretých, nadovšetko pri predĺžení kontraktov **dostal viac ako štyri milliony korún**. Ústav «Magyar Bank» tieto summy vyplatila z položiek tajných výdavkov. Ačpráve tieto summy prijali a kvittovali štátni úradníci, **Ladislav Lukács nikdy ich nevložil do štátnej kassy**, ani z nich nikdy počty neskladal, lež ich obrátil k zaokrytiu volebných výdavkov mungovskej strany. Kvitancie z týchto peňazi ešte vždy ochraňje ústav «Magyar Bank».

Ladislav Lukács teda príležitosť, keď jednal v mene štátu, použil k tomu, že svojej stránke zcela nezákonne zadovážil obrovské hmotné výhody a s tým po výšku spomenutej summy oškodil sám štát.

I my teda dvíhame túto obžalobu a dôkladne znajúc celú záležitosť, v povedomí našej sodpovednosti očakávame, že na naše obžaloby zákonne tahaťi budeme na sodpovednosť

Budapešť, 18. februára 1913.

Gróf Julius **Andrássy**
Gróf Albert **Apponyi**
Gróf Aladár **Zichy**.

Traja skutoční vnútorní tajní radcovia jeho veličenstva kráľa, traja nekďajší ministri, najvítečnejší politikovia krajiny, presvedčili sa teda a vedia, že **mungovská vláda zo štátnej kassy teda z verejných peňazí premrhala viacej ako štyri milliony korún.**

Ku výšudaným trom vítečníkom pripojili sa i gróf Michal Károlyi a gróf Jozef Károlyi a všetci spolu hotoví sú obžaloby proti Lukácsovi i pred súdom dokázaf.

Na to však ďalej, čo sa stalo? Lukács nehovori, že tie obžaloby nespočívajú na pravde! Ba ani len neide sa brániť, lež jednoducho to povedá, že sa nebude pravotit.

Neni to hrozná vec?! Keď i o najposlednejšom človekovi dakto povie, že *dakomu ukradol čo len jedon zlatý, ide pred súd hľadať si počestnosť*. **Ladislav Lukács ale, ktorý o milliony ožobráčil krajinu** a mungovským kandidátom milliony dal na privátne ciele, neide pred súd hľadať si počestnosť. V inej krajine taký človek ani na okamženie nemohol by byť ministerpredsedom. U nás? To je iné.

Nuž ale včul vonku po dedinách čo povediu na to tí bruchopasci, ktorí pri volbách za peniaze z vačkov statočných ľudí vykradené žrali a pili? Či od haňby nepáli ich koža?

Je to ozaj už posledná vec, keď ľud daktovej krajiny tak hlboko upadne.

Len jedno môže nás oratovať: *navrátenie sa k politike na základe kresťanskom.*

Zo spoločnosti statočných ľudí vykázaf, vyhodit' treba každého, čo vyvolený bol za tieto ukradnuté peniaze, *pri tom ale nech každý statočný občan složí ten svätý slub, že nikdy viac nebude hlasovať za peniaze.*

Kresťanský svetový názor je blahonosný bez výmienky pre každého.

Tiszov fanatizmus.

Mnohí politikovia sú toho presvedčenia, že Tisza dost ľahko prvek sa dostane do blázince, než by jeho veličensstvo kráľ sankcionoval ten nešťastný mungovský zákon o volebnej reforme.

Z čoho uzatvárajú tí politikovia, ktorí túto mienku majú o Tiszovi?

Z agitácie, ktorú Tiszu vede proti všeobecnému hlasovaciemu právu. S celým fanatizmom postavil sa proti pohybu, ktorý väčšina ohyvatelstva, najmä robotníctvo vede za všeobecné tajné. Tisza nieln v novinách, v brošurách a na shromaždeniach agituje proti tým snahám, aby aj jednoduchí občania, bez ťažších podmienok voliť mohli, lež so svojim fanatizmom takmer omámil celú stranu mungovskú, tak že všeobecné volebné právo nechcú ajtakí mungovci, ktorí ho voličom slúbili. Vláda dľa dát a návodov Tiszových sostavila svoj volebný návrh a Tisza nedovolí, aby sa na ňom zmena stala. Vo výbore, ktorý o zákonnom návrhu Tiszovom pojednával, len mungovia zasedali, čo je smiešna komedia. A aby tá komédia ešte smiešnejšou bola, Tisza daktorým členom toho výboru dovolil, aby pri istých bodoch zákonného návrhu povedali reč opozičného náteru, aby s tým obecenstvo zaviedli, že vraj oni žiadajú opravu. Reči tie však odznely bez výsledku, bo Tisza vopred vyriekol súd: «Nedovolím, aby ste na mojom pláne zmeny robili, bo nechcem, aby spravovanie a riadenie Uhorska z rúk inteligentov prešlo do rúk ľudu.»

Tisza teda chce mať taký volebný zákon, dľa ktorého poslanecké mandáty obdržia tí mungovia, ktorí nimi dovčulka vládli, bo povedá Tisza, bolo by to ohromné nešťastie, keby z krajinského snemu vytvoreni boli Levaj, Henc, Angyal, Richter, Rudnay, Szüllö...

Pohliadnime však, ako títo pánkovia zastupujú svoje okresy a ako pracujú za dobrobyt Uhorska? Vyzývam patričné okresy, ktoré mungovským poslancom mandáty dali, nech sa osvedčia, čo oni od svojich poslancov obdržaly a čo má z nich krajina? Mám zkušenosť, že ani jedon mungovský poslanec nedere sa za svojich voličov, bo si mysleli: vyplatil som vás pred voľbou, včul nemáte čo pýtať odomňa. Čo

sa však dobrobytu našej krajiny týka, na to len so žialom a s kliatbou myseľ môžeme. Bo veď čo robil Tiszov snem? Odhlasoval také ohromné vojenské farchy, že pre ne ožobráčilo sa celé Uhorsko.

Tiszov parlament zdvihol cenu soli, doháňu, petroleja železničných listkov atď. Toto je tá otcovská starosť Tiszových intelligentov. Pýtam sa. či aj napozatým zákony vynášať a krajinu spravovať má takáto čvarga? Prečo len tá? Prečo len na voľbách pokúpení trubirohovia? Nemáme dosť aj iných mužov? Či by tú prácu, ktorú mungovci konajú, nevedeli konať statoční a svedomiti ľudia? Tisza v tom spatruje nešťastie, keby si ľud svojich priateľov volil za poslancov, bo Tisza nenávidí ľud a stará sa iba o mungovských švihákov. Nuž a čo robia na sneme tí pánkovia? Je ich vyše poltrefaša, na snemové zasadnutia ale len daktorí chodia. Im je prednejší ten obchod, ku ktorému prišli s pomocou poslanectva. Tieto kreatúri bráni Tisza, keď proti všeobecnému volebnému právu fanatične bojuje. Pravda že gárda Tiszová utratila by všetky dosavadné výhody a mastné úrady, keby si ľud svojich synov za poslancov vyvolil. Hja, to Tisza nedovolí. Postavil sa proti ľudu s celým táborom mungovským a ozbrojuje vojsko, jestli by ľud žiadal si svoje práva. Ľud ale neľakne sa bodákov, lež postavi sa proti nim hólou päsfou a neústupne žiadať bude všeobecné volebné právo, ktoré ľudu slúbil jeho veličenstvo kráľ. A jeho veličenstvo zadržáť musí dané slovo.

Fatranský.

To i to o alkohole.

Napísal: Dr. Jozef Tiszó.

IV.

Mimo toho, že opilec obľíbí a otrúbí svoj rozum, že nakazí svoje telo a podkope svoje zdravie, že si poškvrní dušu a zo svojej stránky príde do protivenstva s Pánom Bohom a s jeho prikazami, *nešťastlivých učiní aj svojich potomkov*, bo «opilstvo je najhroznejší vrah ľudí; ono nielen vraždí tisíce, lež už prv, než sa človek narodí, semienko zúfalosti zaštepí do duše, pôdu a celé ovzdušie naplní mikrobami sprznených telesných žiadostí a spáli akúkoľvek maličkú nádej, tento usmrcujúci vzduch premôcť». Krásna

je kvetová zahrada keď kvety a ruže rozličnej barvy a roztomilej vône predstavujú ľudskému oku všetku krásu a lúbeznosť prírody; človek v nej bystrejšie dýcha, ožije mu celá sústava telesná, ba aj myseľ sa mu občerství, jak smutno však a trpkého plaču hodne ona vyzerá, keď špinavé vlny povodne všetko zaplavia hlinou a pieskom: kvety sklonia hlavičky a ich roztomilá, rozmanitá barva v piesok a hlen sa premení.

Tak sa to má aj s našimi dieťkami! Kto by nemiloval deti? Kto by sa nepotešil a neusmial, keď vidí bystré oči, nevinnú tvár dieťaťa? Pravda, nie to tak u studeného zamračeného človeka: však jako to jedon nemecký básnik povedal: nevinné bystré oči mladého dieťaťa a čisté, jasné nebo sú nám tie jediné pozostatky, ktoré upamätujú nás na blaženosť zemského raja. Dietky milujeme, bo však v nich žije človečenstvo, v nich je složená budúcnosť pokolenia ľudského; každý otec s istou hrdosťou hľadá na dieťa svoje, bo v ňom on ďalej žije aj po jeho smrti, nielen dľa mena, ale aj dľa krve svojej.

Dietky sú poklad každého domu, najdrahocenejši a najvzácnejší, preto každý rodič usiluje sa *alebo by sa mal usilovať*, dietky svoje čo najlepšie vychovávať! Pane Bože! — ale jako je to s dietkami rodičov pijatike, opilstvu oddaných?!

Keď človek v učebnej izbe našich škôl vidí pred sebou sedieť množstvo detí slovenských rodičov, z obľýčaje mnohých dietok vyčítá hriech nemiernosť rodičov! To ťažké napredovanie v učení, ten tupý pohľad ich očí nápadne prezradujú a dokazujú, že stihnuté sú hroznou kliatbou, že na sebe nosia trest pre priestupky svojich rodičov. Záhuba a zkaza opilstva neskončí sa so smrťou opilca, ono prenesie svoju záhubu aj na jeho pokolenie. Rodičia, ktorí opilstvom svojim pripravujú sa o zdravie telesné a duševné, ktorí s každým pohárkom chorobu nepredvídanej zkazy štepia si do svojej sústavy, to isté robia aj so svojimi dieťkami. Jed v liehovom nápoji do seba vliaty presiakne do krve rodičov a skrze nich do ich dietok, ktoré od rodičov nielen telo sdedia, lež aj zvrhlú povahu a prázdneho ducha; preto vidíme, že tisíce dietok prichádzajú na svet s rozličnými nemo-

cami, ktorých príčinou je korhelstvo rodičov, preto vidíme, že tisíce dietok už od detinstva pekelnými náklonostami hnané sú k hriechu a k priestupkom, ktoré jakožto pamiatku korhelstva rodičov svojich za sebou vlečú cez celý svoj život. Nie nadarmo hovoria, že «sova sokola neuliahne» a «jaký otec taký syn, jaká matka taká Katka». Dietky opilcov od rodičov sdedia všetky nízke náruživosti, ktoré zo začiatku tak spočívajú v nich jako uhlík pod popolom a jestli ich prísna a starostlivá výchova nezahasi, málo im treba, že sa v hrozný, telo-dušu ničiaci oheň rozplamena.

Nuž ale jaká že to môže byť výchova v dome opilca? Rodič opilec pozbaví sa vážnosti pred svojimi dietkami a bez vážnosti nielo podriadenosti a poslušnosti, ktoré sú predsa základom všetkej výchovy; rodič opilec ztratí cit lásky a prítulnosti k dietkam svojim a takto odstraší ich od seba a činí ich nedôverujúcimi a mlčanlivými; korhelský rodič pozbaví sa konečne vznešenejšieho smýšľania, ktoré je predsa nevyhnutelne potrebné ku výchove dietok. Preto dietky nemierného rodiča už od narodenia s tak neprajnou letorou obťažané v takej domácnosti, v ktorej zo dňa na deň len zvađu, bitku, nemravnosti a hulákanie, nečistotu a neporiadok vidia, nemôžu prelomiť náklonnosti od rodičov sdedené. «Nepadne jablko ďaleko od stromu»: rodičovské hriechy, náruživosti a náklonnosti k rozličným priestupkom s dvojnásobnou silou vypuknú v živote dietok; bo vedecky je dokázané, že jestli otcovia naplňujú šenky, krémy kasína a hostince, synovia naplňujú žaláre, nemocnice a blázince; jestli otcovia prelogajú svoje majetky a potom svoje živobytie biedne pretlčú, synovia sú žobráci, tuláci, trhani, šklbani a hrdlorezi z povolania a mizerný svoj život končia buď v sirotinci, v chudobinci alebo v žalári. Jestli otcovia visia na súdku alebo flaške, synovia visieť budú na šibenici; jestli matky pijú pokradomky všelijaké sladké liehové nápoje, dcéry akékoľvek ohavné nápoje pijú verejne; jestli matky pijú a smilnia privátne, dcéry pijú a naplňujú nevestince».

Deti opilcov nielen že ďalej pokračujú v opilstve a takto márnia rodinný majetok, lež prinášajú so sebou na svet hroznú nemoce telesné a duševné. Už je to až do zunovania

opakovať, čo nás aj každodenná zkusenosť učí, že deti opilcov všelijakými nemocami bývajú navštevované, zvlášte ale nervozitou, mrtvicou, spotvorenosťou a iným. Nad tieto telesné nedostatky častejšie ale a hroznejšie sú tie rozličné duševné chyby, v ktorých sa narodia a v ktorých až do smrti trpia. Vedecky sa dokázalo a z každodenného života nie na jedon príklad by sme sa vedeli odvolávať jakožto na dôkaz tej pravdy, že deti opilcov bývajú hlúpe, nevedomé, tupé, nechápavé, roztržité, náchylné ku všelijakým nemravnostiam a priestupkom.

Či jesto pravda v Uhorsku?

Prosím fa, milý čitateľu, nežiadaj odo mňa aby som priamo odpovedal na túto otázku, bo by som zle pochodil. Sú otázky, na ktoré človek nesmie pravdu povedať, aspoň pred verejnosťou nie, bo dosť ľahko prebili by mu hlavu. Ja som nezvykol pravdu pod pokrývku schovávať a tiež nešanujem tých, ktorí pravdu utláčajú, lež tentokrát krotím sám seba, aby som nevybúšil takú pravdu, pre ktorú by ma pred súd postavili. Pozor teda, pero moje, nepoblúď na zakázané pole. Ty však, čitateľu môj, utvor si mienku dľa tvojho presvedčenia o tej záležitosti, ktorá poskytna mi príležitosť spýtať sa: či jesto ešče pravda v Uhorsku?

V našom Kresťane spomenuli sme už ráz smutnú záležitosť ministerpredsedu Lukácsa a poslanca Désyho. Désy totiž o Lukácsovi verejne tak sa vyslovil, že 4 milliony 800.000 korún, ktoré akožto financminister za rôzne obchody obdržal od Uhorskej banky, obrátil na zakúpenie mungovských voličov, ačpráve tie peniaze vložiť mal do štátnej pokladnice a účtovať z nich v krajinskom rozpočte. Désy teda knínom nazval Lukácsa a chcel svoje obžaloby pred krajinským snemom dokázať, lenže mu to Tisza nedovolil. Désy aj iné obžaloby zdvihol proti Lukácsovi, asíce, že prevádzal obchody k svojemu osohu, že jedon svoj dom za drabé peniaze štátu predal. Lukács zažaloval Désyho pred budapeštianskym trestným súdom, ktorý 17. februára pojednával v tejto záležitosti.

Toto pojednávanie všetky kruhy obecnstva sledovali s veľkou zaujatosťou. Jako by aj nie, veď to nenie maličkosť pred súdom pretriasať

panamy ministerpredsedu. Lenže vôbec panovala tá verejná mienka, že Désyho odsúdia. Ako že to mohli ľudia vedieť? Kto to môže vopred vedieť, aký výrok vynese trestný súd o Lukácsovskej paname?

Nuž a predsa pravdu mali tí, ktorí Désyho už pred pojednávaním za strateného vyhlásili. Títo páni dobre znajú naše pomery, preto uhádli, aký výrok vynese súd nad Désym a Lukácsom.

Désy mal nepodvrátne dôkazy, lenže trestný súd nedovolil mu, aby ich predniesol. Désy chcel dokázať, že Lukács krajinské peniaze obrátil na podplácanie voličov. Mal svedkov, ktorí mali povedomie o tom, z kade pochádzaly tie peniaze a kto z nich kolko obdral. Súd však nepredvolal Désyho svedkov, ba čo viac, tí ako na rozkaz ochoreli. Keď raz dôkazy nedovoli súd, Désy musí pravotu prehrať. Tak sa to skutočne stalo s Désym.

Lukács zažaloval Désyho pre osočovanie a utrhačstvo, sám však nestál si pred súdom, aby sa zpod žaloby očistil, ba ani to nežiadal od súdu, aby nariadil najširšie vyšetovanie, ačpráve zpod obžalob takým spôsobom bol by sa snáď očistil. Súd po krátkej porade Désyho vyhlásil za vinného a odsúdil ho na mesiac do väzenia a na zaplatenie 400 korún peňažnej pokuty.

Čo sa však stalo? V Budapešti a po celej krajine oslavujú posúdeného Désyho. Čo to znamená? Že verejná mienka jemu dá za pravdu a že Lukács není očistený zpod obžaloby...

Po tomto ľahko môžete odpovedať na otázku: či jesto pravda v Uhorsku?

Ondrej Hladký.

Z balkánskeho bojišt'a.

Na balkánskom bojišti v minulom týždni panovala tichosť. Tak spojenci ako aj Turci pre veľké snahy nevládu pokračovať vo vojne.

Černohorci síce ešte vždy obliehajú pevninu Skutari, nemôžu však dosiahnuť žiadnych úspechov. Pri dobíjaní pevniny Skutari ťažko ranený bol i ruský veľkoknieža Alexander Konštantinovič, svät černohorského dediča trónu Mirka. Černohorský kráľ Mikuláš osvedčil sa minule, že veľmi ustal a srbského kráľa požiadal aby ďalšie dobíjanie pevniny Skutari sveril ktorému srbskému generálovi.

Bulhari opúšťajú bojište pri Čataldži a ako sa zdá konečne utahujú sa z celého okolia, bo správu tých miest, ktoré boli zaujali odovzdali tureckým vrchnostiam.

Pevninu Drinopol, ktorá najnovšie opatrená bola aj čerstvým mäsom, všeobecným útokom stroja sa dobiť Bulhari.

Gréci pri Janine po utrpenej porážke vyhlásili, že túto pevninu nemôžu dobiť.

Dsavid turecký paša, veliteľ západnej tureckej armády znovu zaujal Goricu a pokračuje proti Monastiru.

Rumunsko v konflikte s Bulharskom prijalo sprostredkovanie veľmocí.

Pokoj medzi Balkánskymi spojencami a Tureckom dľa najnovších správ onedlho má byť uzavretý.

Porada kresťanskej ľudovej strany snemovej.

Kresťanská ľudová strana snemová 17. februára vo vlastnom kruhu vydržiavala poradu, ktorej predsedal gróf Aladár Zichy a na ktorej prítomní boli všetci krajinskí vyslancovia a početní vonkajší členovia strany. Po zahájení porady krajinský vyslanec Štefan Haller držal prednášku o zákonnej predlohe Tisza-Lukácsovej O zvestnej predlohe tejto nepodvrátne dokázal, že jestli ju prijme mungovský parlament, volebného práva pozbavená bude takmer celá trieda malých hospodárov a poľnohospodárskeho robotníctva. Po tejto, so všestrannou pozornosťou slyšanej prednáške, porada zaoberala sa s viacerými vnútornými záležitosťami strany a končne za vonkajšieho člena jednohlasne vyvolený bol Karol Weisz (Kármánd).

Kresťanská ľudová strana vo volebnom okrese Ipolyság.

Edmund Beniczky, kandidát kresťanskej ľudovej strany na uprázdnený mandát okresu Ipolyság, za prítomnosti zastupiteľov obci celého okresu a obrovského počtu voličov z mesta a okolia, programnú reč držal v nedeľu 23. februára v meste Ipolyságu. Do okresu odpravovali ho z kresťanskej ľudovej strany gróf Aladár Zichy, Štefan Rakovszky, Georg Szmrecsányi,

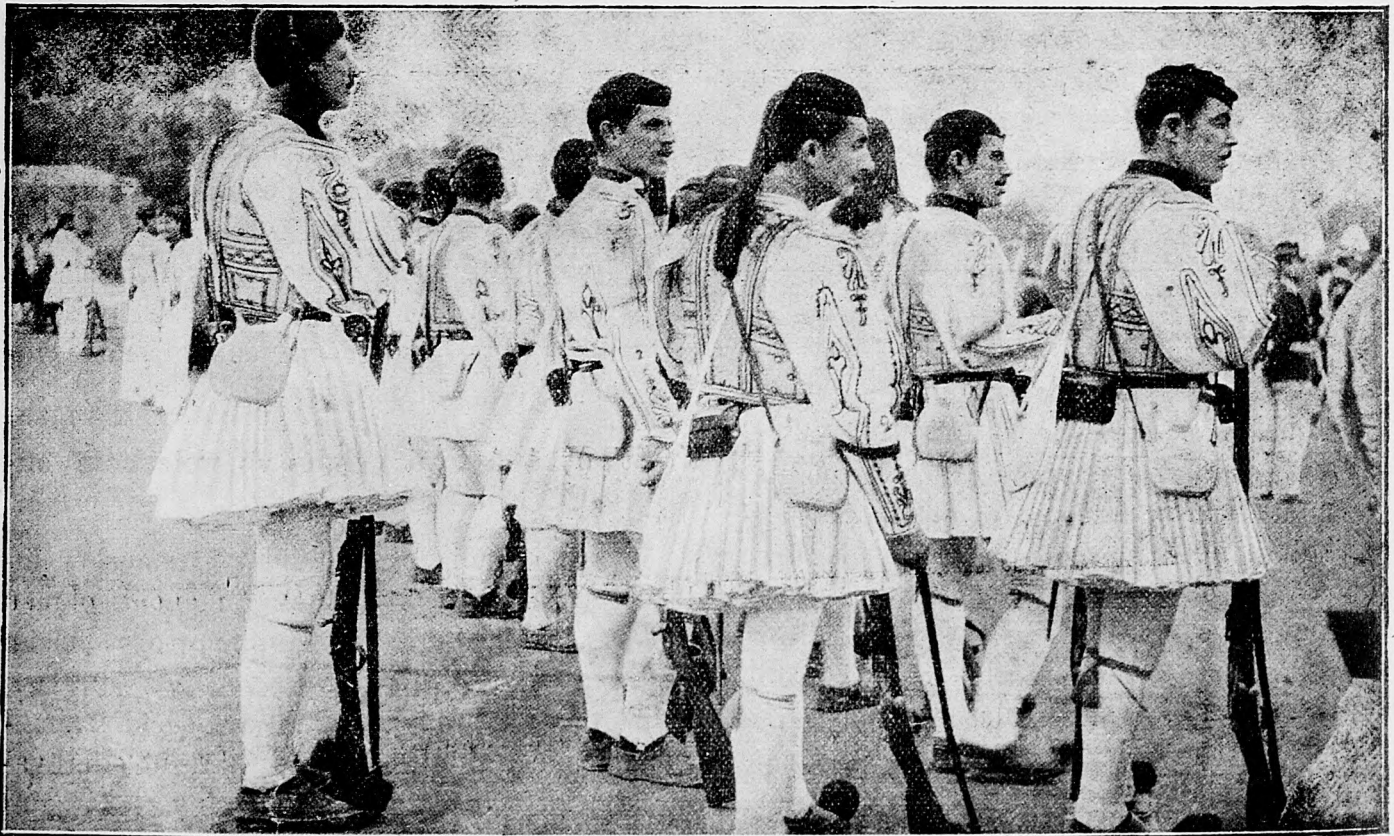
Chrám sv. Petra v Ríme.

Weisskirehner, viacký meštanosť

Müller, praesident vajcarskej republiky na rok 1913.

Grécki peši vojaci.

Anglicky

Eleonora, bulharská královna.

Milena, cernahorská královna.

Olga, grécka královna.

Madero, zavraždený praesident mexikánskej republiky.

Generál Díaz, vođa mexikánskych povstalec.

Krotký jeleň.

Anglicky kráľ ide ku polovačke na tigrov.

Albánski povstaleci.

Štefan Haller a zo stránok opozície gróf Albert Apponyi, Móric Palugyai, Géza Boszonyák, barón Georg Prónay a iní. Obecenstvo s veľkou oduševnenosťou prijalo programnú reč kandidáta a s hlučnými manifestáciami slyšalo prednášky rečníkov opozície. Kresťanská ľudová strana ako jej vodca a predseda gróf Aladár Zichy povedal, musí zvíťaziť, bo jej zástava je neposkvrená a bo ohlasuje len svätú pravdu.

Osvedčenie spojených stránok opozície.

Spojené stránky opozície 24. februára v klube kresťanskej ľudovej strany vydržovali poradu, ktorej predsedal pápežský praelát Ján Molnár a zápisnucu viedol krajinský vyslanec Mikuláš Zboray. V záležitosti Désyho Mikuláš Zboray porade predstrel uzavretie výkonného výboru spojených stránok opozície. Porada jednohlasne prijala toto uzavretie a s tým všetky stránky opozície vyhlásily, že úplne súhlasia s osvedčením, ktorým gróf Julius Andrássy, gróf Albert Apponyi a gróf Aladár Zichy Désyho obžaloby proti Lukácsovi osvojili si v celej osnove. Dľa tohoto osvedčenia spojené stránky opozície presvedčenie sú o tom, že tí mungovskí vyslanci ktorí ku volbe z mungovskej kassy dostali peňaze, vyvolení sú za tie peňaze, ktoré Lukács miesto toho, že by ich bol do štátnej kassy vložil, obrátil k mungovským volbám. Takéto šafárenie so štátnymi peniazmi je ale nezákonné, nielen proti ústave krajinskej, lež aj z ohľadov mravnosti najprísnej k odsúdeniu.

Veľká trma-vrma v mungovskej strane.

Kultusminister Ján Zichy zažakoval.

Smutné dni nastaly pre mungovskú stranu. Opustili ju minister pravosudia Székely, bývalý predseda snemovne Návay a viacej mungovských stĺpov. Prítomne mungovská strana zcela zoškľivila sa aj ministrom kultu a výučby grófovi Jánovi Zichymu. Jeho cit počestnosti nemohol to sniešť, aby účinkoval v takej spoločnosti, o ktorej celý svet hovorí a vie, že je sohnatá za ukradené štátne peniaze. Gróf Ján Zichy už od dávna chcel sa vzdaf ministerstva, ešte v máji 1912., keď mu Désy predhodil, že na volby mungovských poslancov zo štátnej kassy ukradli polpiata miliona korún. Vtedy však odhovril ho Tisza. Včul ale ako videl, že Désymu nedo-

volili, aby pred súdom dokázal jeho proti Lukácsovi zdvihnuté obžaloby, zažakoval a jeho veličenstvo kráľ vo výslubhu 23. februára prijal zažakovanie grófa Jána Zichy. Ministrom kultu a výučby má byť od kosti mungo a najnovší štátny sekretár v ministerstve kultu, Béla Jankovich.

Lukács u jeho veličenstva kráľa.

Ministerpredsedovi Lukácsovi dohára. O zažakovaní ministra kultu Jána Zichyho dozvedel sa až vtedy, keď už bol zažakoval. Presne musel teda do Viedne odcestovať, aby u jeho veličenstva kráľa v prajnom svetle predstavil špinavú bielizeň mungovskú. Vie on dobre, že jeho veličenstvo veľmi je háklivý na také veci, ako je panama. Mungom je pravda všetko jedno, či Peter alebo Pavel, či Lukács alebo iný je ministerpredseda, nech len oni ostanú pri maštnom hrnci. Ak veľmi milujú Lukácsa mungovci, toho znakom je, že už hladajú nového ministerpredsedu. Spomínajú, že by to mal byť gróf Khuen-Héderváry, Wekerle alebo Láng.

Z mungovského parlamentu.

Tisza po dlhších prázdninách na 24. februára svolal mungovský parlament. Pred parlamentom. nebolo vojakov ani žandárov, ani policajtov. No zato ale žandarmi a policajtami nabité boly všetky pivnice a podzemne miestnosti parlamentu. To bolo aj prvé, ako Tisza do parlamentu prišiel, že hneď predstavil sa mu Pavlik a ponížene mu oznámil, že v kasárni drábov má stopäťdesiat vybraných chlapov a v pivniciach že je tiež všetko v poriadku. Tisza nato citiac sa v bezpečnosti, zahájil zasadnutie snemovne, v ktorom bolo sotva sto mungov a pred touto spoločnosťou umýval sa Lukács. Tajil pravda všetko, dľa starej zásady: taj čo si zpächal. On a mungovská strana sú vraj zcela nevinní. Všetkému na príčine je koalícia. Na toto osvedčenie éljenovali síce mungovci, celý svet ale vie, čo je Lukács a jeho za ukradené peniaze kúpená strana. Tiszov parlament po Lukácsovej reči uzavrel, že v najbližšom zasadnutí 26. februára pojednávať bude predlohu o sriadení platu štátnych učiteľov a že až za tým asi 3. marca k pojednávaniu príde predloha o Tisza-Lukácsovej volebnej reforme.

V krajinskej snemovni velmožov 25. februára bolo zasadnutie, v ktorom opoziční velmoži s pohoršením a ostro posúdili pokračovanie mungovskej vlády pri pravote v záležitosti obžalob proti Lukácsovi.

Kedy bude všeobecný štrajk?

Vodcovia socialdemokratov z poverenia organizácii stroja sa v ten deň vyhlásif všeobecný štrajk, keď v mungovskom parlamente začnú pojednávať Tisza-Lukácsovú predlohu o volebnej reforme.

B E S E D N I C A.

Ondriš pred súdom.

— Privedte obžalovaného!

Sluha vyšiel zo siene, aby nariadenie predsedu súdnej stolice sdělil dozorcovi väzenia.

Starý predseda dobrotivej detiaskej tváry ľahostajne sedel na svojom mieste. Dvaja mladí prisediaci sudcovia ustavične nachyľovali sa k nemu, aby mu s rozvažujúcou tvárou niečo sdělili, alebo sa ho niečo spýtali.

A veru mu nemali čo dôležitého povedať, bo ešte len niekoľko mesiacov boli sudcami, ešte im teda dobre padlo ukazovať sa takými, ktorí sa veľmi zaujímajú.

Lavice, ktoré sú podržané pre obecnstvo, boly takmer prázdne. Zivali tam niekoľkí lakfami o lavice sa opierajúci kandidáti fískáľstva a niekoľko prílišne horlivých porotcov, ktorí sa tajne zlostili, že ich nevyšlosovali alebo že ich odmietli. Neni div, že zaujímavosť bola takáto malá. Obecnstvo len také pojednávanie vyhľadáva hromadne, kde požíva pikanteriu alebo počuje podrobnú historku o raffinovanej náruživosti, o perverznom chýrení. Nervy moderného človeka žiadajú silné šibnutie korbáčom, aby ožily a vedely zažívať. A záležitosť Ondriša Plešivca neni rozčulujúca. Láске sa málo zástoja dostane v nej. Jestli je aj reč o takomto niečom, to je len také sedliacke; nudné objímanie sa, ako keď vetriček dve bile šfavy nachýli jednu ku druhej na lúke.

Porotci, dvanásť ich je, už tam sedia na svojich miestach. Z tvár možno im vyčítať posvätné vzrušenie. Veď to ani neni maličkosť, keď jedného zpoza pudla, druhého z dielne a tretieho zavolajú od pluha, aby súdil nad životom a smrťou svojho hrišneho spolublížneho.

Niektorý ešte ani len to nevie, že o čom bude reč a na kartu, ktorú má pred sebou, už piše značky a mraští čelo.

Na dlhej lavici sedí rad svedkov. Tito dedinskí svedkovia ako keďby boli všecia nabití na jedno kopyto. Jednomu mladému šuhajovi sa veľmi páci, že ich

v živote raz už vážne berú, že ich zavolali na takéto miesto, medzi veľa ľudí. Divajú sa s vyvalenými očami, ako teľa na nové vráta, zvlášte páčia sa im na steny namalovaní anjeli. Pravda že medzi svedkami je aj krčmár dediny. Sedí tam seba povedome, jako taký, ktorý žiada, aby ho držali za majetného človeka. Jeho polovička je chudorľavá, stará osoba. Vyschnutú hlavu kryje jej po španielsky čierny čipkový ručník, na pleciah visí jej starý krišpín. Ich pritučná dcéra tvár má ustavične červenú ako plameň, bo mladý notár súdnej stolice nesníma oči s jej do hrubých štrimfiel schovaných členkov na nohách, ktoré jej krátka sukňa nezakryva.

Dvere sa otvoria. Zjaví sa Ondriš Plešivec. Je urastený, ani jedla. Na líci má veľkú zjavu, na hlave so pár miest bez vlasov, čo poukazuje na to, že za mládenectva rád navštevoval krčmy a že bol veľkým bitkárom. Riedke vlasy má začesané na bok, pod ušiami ešte od vojska mu tam ostaly malé bokombrady, Fúzy má počerné a vykrútené, ani «stopciher». Ale oči, tie má také, ako keďby si ich od nejakého dievčata bol vypožičal.

Predseda spytuje sa obžalovaného, že ako ho volajú, koľko má rokov, či bol trestaný atď.

— Ondrej Plešivec — riekne predseda — obžalovaný ste, že ste šiesteho aprila večer medzi siedmou a ôsmou hodinou pred krčmou v Stropkanoch tak udrel Mateja Vranu, že Vrana následkom tohoto úderu o mesiac zomrel. Či sa cítite vinným, áno a či nie?

Ondriš tak stojí tam, ani nejaký kamenný medzník, nepohnutne. Keď mu vyhladnuté muchy kráľovskej súdnej stolice tam chodia okolo nosa, Ondriš potrasie hlavou alebo potrhne širokým plecóm. Odpovie ticho a rozvažite:

— Nuž veru som ho ja udrel, prosim ponížene.

— Prečo ste ho udrel?

— Dlhá je to historka, páni veľkomožni!

— No len ju rozpovedte, veď sme preto tu.

— V zatve bude tomu desať rokov, keď som sa sobral s touto ženou...

Ktosi hlasne zaplače a počuf nesúvislé slová:

— Jaj! Kde sa podel môj život... ani na troch vozoch ma nemohli odviesť k nemu, toľko som mala všeličoho a teraz som žobráčka.

Žena, ktorá takto bedákala, tam sedela medzi svedkami vo veľkom ručníku. Bola to malička, nepatrná osôbka.

— Nebedákajte — napomína ju predseda. — Najprv vypočujeme vášho muža. Príde rad aj na vás, potom môžete hovoriť.

Manželka obžalovaného! Kde Ondriš podel oči, keď si takúto odrobinku vyvolil za ženu! Tak vyzerá ako nejaké dieťa s ostarnutou tvárou. Ako sedí na lavici, nohy jej ani nečiahajú po zem.

— Len pokračujte, Ondriš Plešivec — riekne predseda.

— Keď sme sa už sobrali — pokračuje Ondriš —

hneď som videl, že je nie súca pre robotného človeka. Odkrojila si kus chleba a len striedku vyštipkala z neho, ako vrabec.

— No, no, Ondrejko, nezačínajte tak ďaleko, bo tak nikdy neprideme ku koncu. A veru máme veľa roboty.

— Nuž ale porekadlo hovorí: «Mladosť». Aj môj rozum vtedy po všeličom sledil. Za čas sme nazívali v pokoji. Ak sa dobre pamätám, vtedy som ju vari iba raz ubil...

— Prečo ste ju zbil?

— Nuž lebo ona tak chcela. Ľšla do susedov Strapoňovcov a tam sa ponosovala neveste, že ju, už ako moju ženu, nemám rád, bo že som ju za dva roky ani raz nezbil. Keď mi toto povedali, nuž večer som vzal remeň z nohavíc a stal som si pred ženu. Zenička moja, reku, teda ty reku, chceš bitku? Teda tu máš! A s tým som ju dobre vyobšívaj remeňom. Trochu plakala, ale keď odzvonili na večer, pritúlila sa ku mne a tíšila ma...

(Dokončenie nasleduje.)

CHYRNIK.

Jeho veličenstvo kráľ onedlho má prísť do Uhorska a za dlhší čas pobaví sa v Gödöllövsom kaštieli.

Jeho excellencia vysokodôst. pán knieža-primas Uhorska a arcibiskup ostrihomský dr. Ján Csernoch v úradných záležitostiach na niekoľko dní prišiel do Budapešte.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie na katolícku tlač veľkodušne daroval štyri tisíc korún. Tunajší potravný spolok priemyselníkov a robotníkov 17. februára zriedkave peknu slávnosťou prekvapil osvieteného pána biskupa akožto svojho patróna a podporovateľa. Z tejto príležitosti Anton Arányi direktor praeparandie a spolu správca spomenutého spolku v sprievode oduševnenej reči osvietenému pánu biskupovi odovzdal umelecky vystrojené album, za ktorú pozornosť osvietený pán biskup spolku a rečníkovi vyslovil vrelé vďaky. Karol Vizhányi professor tunajšej katolíckej praeparandie 13. februára v katolíckom autonómnom kruhu prednášku držal o tom, ako rodičia podporovať majú školu pri výchove dieťaťa. V miestnostiach katolíckeho autonómneho kruhu 19. februára zaujímavú prednášku s názornými obrazmi o Španielsku držal Alexander Oppitz, titulárny kanonik a farár z Nagymihályu. — M. Maria Norberta mníška kláštora Uršuliniek 17. februára zomrela v 74 roku života po 42 ročnom spasonosnom účinkovaní reholníckom. — Ervin Karsai a J. Ludvík Kovács professori tunajšieho gymnázia praemonštratského, medzi žiakmi zaviedli patronáž ku podpore chudobných žiakov gymnazialných, za čo spomenutým profesorom uznania a vďaky vyslovil minister pravosudia. Spolku katolíckych tovaryšov zas za odiatie 103

chudobných dieťať podakoval sa minister výučby. Spolok katolíckych tovaryšov 16. februára usporiadal sociálny večierok, z ktorej príležitosti veľmi poučnú prednášku «o živote ženy» držal Viktor Halmos, professor praemonštratských kňazov. Na tejto prednáške prítomný bol i osvietený pán biskup. — Spolok sporiteľní na domoveň sv. Jozefa opustených dieťať daroval 20 kor. — Ondrej Sikorsky pápežský kaplán a farár z Gálszecs na vranovský dom Piusa zostaralých a chorých kňazov daroval 50 kor.

Nová palota knieža-primasa. Najdôstojnejší pán knieža-primas jeho excellencia dr. Ján Csernoch vyslovil sa, že krajinské cirkevné slávnosti v Matiašovom korunovacom chráme osobne bude odbavovať a vo väčšie cirkevné sviatky služby Božie a obrady tiež osobne odbavovať bude v Bazilike ostrihomskej. Najdôstojnejší pán knieža-primas počas svojho budapešianskeho pobytu v budínskom kollegiume sv. Imricha bude bývať a biskupské konferencie a slávnostné schôdzky v ústrednom seminári budú sa vydržiavať. Stálym domovom najdôstojnejšieho knieža-primasa bude jeho palota v budínskom hrade, ktorú si dá čím skôr postaviť. Túto palotu postavia pri Matiašovom korunovačnom chráme bezprostredne vedľa paloty kniežata Eszterházyho.

Chýry zo Šáriša. Prešov: Tunajšie slobodnomurárske noviny jednotajne napádajú Adalberta Zaborovského, praepošta a farára prešovského a to z tej príčiny, že žiačky tinnajších anglických mníšiek čítajú a rozširujú len katolícke noviny. Majú snáď čítať a rozširovať hlúposti nedoučených a zaslepených slobodných murárov? Nápady freimaurerskej bandy len ku pochvale a oslave slúžia napádanému praepoštovi-farárovi. V tunajšej mestskej nemocnici behom minulého roku opatrovali 966 nemocných, dennú lekársku pomoc udeľovali 2500 chorým. Z 966 nemocných cez celý rok zomreli len 47. Ostatní všetci ako vyzdravení opustili nemocnicu. Túto obrovskú prácu prevádzajú len dvaja lekári. V celej nemocnici panuje prikladná čistota a prísny poriadok, o čo veľké zásluhy má hlavný lekár dr. Julius Holenia. — V kruhoch tunajši ho obecenstva veľké ponosy čuf na košicko-oderbergsčú železnicu. Správa tejto železničnej spoločnosti niako si nevšima záujmy prešovského obecenstva, dokázala to jej novým cestovným poriadkom. — Ministerstvo výučby nariadilo, aby v páde nákazlivých nemocí, učitelia školské dieťať nevodili ku pohrabom. — Dr. Hadrian Divéky professor z Levoče v kruhu Széchenyiho prednášku držal o zvykoch a obyčajoch poľského národa. — *Szkanka-hermány*: Minulý týždeň začali tu naukobeh na dorábanie domácich gazdovských nástrojov z dreva.

Chýry zo Spiša. V našej stolici odbavovať sa budú assentirky v nasledujúce dni: v starovésskom okrese 17., 18. a 19. marca, v gölniebaňskom okrese 28. a 29. marca, v meste Gölniebánya 31. marca, v meste Podhrad 2. apríla, v podhradskom okrese 3., 4. a 5. apríla, v meste Vlachy 7. apríla, v novovesskom okrese 8. a 9. apríla, v Novej Vsi 12. apríla, v Levoči

14. apríla, v levočskom okrese 15., 16. a 17. apríla, v Lubici 18. apríla, v Spišskej Bele 19. apríla, v Kézmarrrskom okrese 21., 22. a 23. apríla, v Kézmarku 24. apríla, v Popráde 25. apríla, a v spišskosobotskom okrese 26., 28., 29. a 30. apríla. — Novovesská filiálka krajinského spolku Červeného Kríža má teraz 142 údov a majetku 12.451 korún. Na prípad vojny filiálka k cieľu utvorenia spišského dobrovoľného poľného zdravotného oddielu odhlasovala 1600 kor., na podporu rodín vo vojenskej službe stojacich rezervistov 50 kor. a pre ranených na Balkáne tiež 50 korún. Gölnicbáňska filiálka má 174 údov a majetok jej obnáša 5585 kor. a na zdravotný oddiel odhlasovala 1000 korún, Smolnická filiálka má 76 údov a majetku 1370 korún, na zdravotný oddiel odklasovala 500, pre ranených na Balkáne sossbierala 304 korún; chudobných v lani podporovala so 180 korunami. V Novej Vsi nastal pohyb, aby sriadená bola nemocnica, ktorú by umiestnili v terajšej honvédskej kasárni, bo mesto aj tak bude muset stavať novú kasáreň, dostane totiž honvédske ba-taillon s viacerým mužstvom, školu dobrovoľníkov, stroj-zbranný oddiel a honvédske doplňujúce veliteľstvo. V Kézmarku tiež zamýšľajú stavať nemocnicu, doteraz sossbieralo sa na ten cieľ 14.783 korún. — Kubachská organizácia Kat. Lud. Jednoty 2. februára držala svoju tohoročnú prvú poradu v kat. škole. Rečnili farár Ján Jendrichovsky, kaplán Martin Jablonsky a učiteľ Franc Hagovszky. Krajinská organizácia 3. februára mala svoju ročnú účtovnú schôdzku. V Podhradskom kat. Kruhu 16. febr. večer kanonik dr. Martin Pirhalla držal veľmi poučnú a zaujímavú prednášku o kultúrnom vplyve kresťanstva; kat. spevokol prednášal maďarskú hymnu, Ionka Krause a Ella Bárdos hraly na klavíre štvorročne; cez pôst zariadené majú byť ešte tri také krásne večierky. Novovesský kat. Kruh 2. febr. na tanečnej zábave mal príjmu 709 kor., výdavku ale 347 kor., čistého osohu teda 461 korún. — V Smokovciach do minulého týždňa bolo 610 zimných hostí a v Tátraszéplaku 225. — V Magure 20. februára ráno teplomer ukazoval 22 stupňov zimy dľa Celsiusa.

Ženská jedina. V Anglickej dedine Slangwin býva riadne 1 00 žien a len jeden muž — farár. Manželia Sangwinskych žien sú po svete roztrúsení, bo doma výživy nemajú, zarábajú peniaze v ďalekom svete, peniaze posielajú domov a prichádzajú k rodnému krbu len dva-tri razy do roka. Ženy lovia ryby a obrábajú biednu pôdu. Majú svoju rychtárku a svoj výbor, teda i volebné právo. Ženy sa dobre cítia v svojej ženskej republike.

Zadlávené voly. Z Trenčína oznamujú, že istebnícky gazda Michal Grajciar v ktorýsi deň na válove pri studni napájal svoje dva volky a potom ich za niekoľko minút nechal na dvore, Voly sa akosi dostaly na blízku železničnú dráhu, kde ich vlak zadlávil. Voly byly hodné asi 700 korún.

Kartel repárov. Z Prešporoka oznamujú: Gazdovský spolok stolice prešporkej minule vyriekol, že utvori

Družstvo cukrovú repu pestujúcich gazdov západného Uhorska. Po ustálení rozvrhu stanov zo správy gazdovských spolkov troch zainteresovaných stolíc utvoril výbor, ktorý pripraví utvorenie sa družstva. Na shromaždení bolo prítomné asi 400 gazdov.

Assentírky. Tohoročné assentírky budú od 5. do 8. apríla na Myjave, v Piešťanoch od 10. do 16. apríla, v Trenčíne od 14. do 17. apríla a v Novom Meste nad Váhom od 18. do 21. apríla. V turč. sv. martinskom okrese budú 9., 10., 11. a 14. apríla, v štubniansko-teplieckom okrese budú 15. a 16. apríla.

Lahkomyselná stávka. V Szerencsi (st. zemiplínska) 18 ročný fabrický robotník Ludvik Benkő stavil sa s dvoma kamarátmi, že on v žiadnej výške nedostane závrät a aby toto dokázal, vyšiel na vyššie miesto krovu tamojšieho cukrovaru. Ba, aby ešte lepšie ukázal že aký je on chlap, vo výške stal si na jednu nohu. Ale v tom náhle dostal závrät a spadol zo závrätnej výšky. Odviezli ho do nemocnice, kde o hodinu zomrel.

Každý hospodár, prv než by kdekolvek objednal si potrebné motor stroje, nech vo vlastnom záujme s úplnou dôverou obráti sa na motorovú, po celej krajine známu fabriku Ludvika Káltai-ho, *Budapest, VI. Gyár-utca 28,* kde za najlepšie uznané motor mlatiačky k dostaniu sú i na čiastočné zplácanie.

Ako máme zakladať vrbovište.

Rozmnožovanie vrby sa najrýchlejšie a cieľu najprimeranejšie stáva tak, že do zeme napicháme vrúbliky. Iné stromy a kríky najlepšie sa zakorenia z jedno-alebo dvo-ročných prútikov. ale pri rozmnožovaní vrby môžeme upotrebiť aj tri- alebo päťročné a už päť metrov dlhé koly a drúčky, bo tieto tiež veľmi ľahko vyženú. Tieto veľké vrúbly ale treba upotrebovať len okolo potokov a riek, aby sa im brehy nerúcaly ale pri zakladaní šľachetnej vrbiny najlepšie je upotrebiť jedno-ročné vrúbly.

Dĺžka týchto vrúblov síce môže byť rozdielna, ale najprimeranejšie je sadiť tridsať centimetrové jedno-ročné prúťiky. Keď vrbinou vysádzame pôdu piesočnatú slabú, ktorá ľahko vyschýna, tam vrúbly nech sú 35 centimetrov dlhé, pri vysádzaní nejakej pažite alebo takeho priestora, ktorý častejšie zaleje voda, tam vrúbly môžu byť aj 50 centimetrov dlhé a fak ich treba popichať do zeme, aby z nich čo len 10—20 centimetrov trčalo zo zeme. Tenšie konce vrbových prútov alebo celkom tenké prúťiky, keď ich porežeme na vrúbly a zasadíme, vyženú síce, lenže z tých nikdy nebudú silné trvácne a veľké stromy. Preto takéto tenké konce prútov a celkom tenké prúťiky radšej treba upotrebiť ku pleteniu košov.

Na rozstriehanie prútov upotrebujeme nožnice; na niektorých miestach vezmú celú viazaničku prútov, položia ju na klät a potom ju sekerou posekajú na

vrúbľa. Toto je síce práca rýchla, ale ju predsa nemožno odporúčať, bo sa konce vrúbľov pokaličia a takto zasadené vrúbľa potom zle žnú.

Spodný prierez, ten ktorý príde do zeme, nech nikdy není šlmý, lež vodorovný a to preto, aby sa pri pchaní do zeme kôra z vrúbľa neodlúpila, bo by potom vrúbľel plesnival a vrúbľa by nám ožkla.

Keď už mnoho vrúbľov narežeme, zvlášte ak sú predaj, po 100 alebo 200 kusov posväzujeme do snopkov. Menší snopok ľahšie možno zachrániť do jary od vyschnutia.

Najhlavnejšou vecou je to, aby sme vrúbľa, kým ich vysadíme, držali na prihodnom mieste. Najlepšie je ale to, keď prúty len pred samým vysádzaním porozrežeme na vrúbľiky. Keď by sme ich ale predsa skôr museli rezať, tak ich spodným koncom postavme do vody asi na 10—15 centimetrov a tam ich nechajme dotedy, kým ich budeme vysádzať.

Jestli by sme ale toto pre nedostatok vody nemohli vykonať, tak hotové vrúbľa postavme na chladné miesto, kde není prievanu. Na toto sú dobré chladné ale suchšie pivnice, humná alebo do poly v zemi ležiace miestnosti. Do veľkých a hlbokých pivníc ich nedávajme, bo v takýchto miestnostiach ony pustia korene a potom nám aj splesnivejú.

Nakoľko by sme s vysadením vrúbľov v marci alebo najpozdej v apríli neboli hotoví, v takomto páde dajme vrúbľa celkom do vody a potom ich pritlačme doskou, na ktorú položíme skalu, aby viazaničky vrúbľov boli celkom pod vodou. Takto vrúbľa aj do konca mája môžeme udržať bez toho, aby vyhynali.

Vrúbľa sadme do prekopanej a primerane pripravenej pôdy asice do radu. Jedon rad od druhého má byť vzdialený na 20—30 centimetrov a vrúbľel od vrúbľa má stáť v rade na 10 centimetrov. Redšie vysádzanie vrúbľov není na odporúčanie, bo hustejšie sadené vrúbľa rýchlejšie a bez všetkých bočných výhonkov žnú do výšky. Jedným slovom, hlavným cieľom tohoto hustého vysádzania je to, aby sme rozrastenie sa vrúbľa do šírky zamedzili, bo cena vrbových prútov je tým väčšia, čím sú ony dlhšie, tenšie a čím menej bočných výhonkov jesto na nich.

Nemčice (nitr. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus! Ctený pán Redaktor! Prosím o laskavé uverejnenie mojich niekoľko riadkov v našom Kresťane.

S radosťou naplnené je srdce moje, keď takú udalosť môžem uverejniť, ktorú ja a moji spoluobčania tak ľahko nezabudneme. Dňa 16. februára pred obedom o 10. hodine mali sme šťastie privítať veľkotoplčianskeho pána farára dr. Jána Bundalu, ktorý dnes prvý raz mal príležitosť navštíviť svoju filiálku, takzvané Nemčice. Veľká radosť to bola, keď naši mladíci na štrnásti konikoch a s jedným vozíkom pánu fararovi v ústrety šli až do Veľkých Topolčian pred faru. Toto

banderium odprovodilo ho do našej obce, kde ostatní občania a pod vedením pána rychtara Jána Martoša a školskí žiaci s páni učiteľmi čakali pri triumfálnej bráne, ktorú sme postavili k úcte pána farára. Ako pán farár prišiel ku triumfálnej bráne, naši muzikanti začali hrať nacionálnu hymnu. Po zakončení hymny predstavilo jedno školské dievča v ruke s peknou kytkou kvetov a maďarskou rečou pozdravil pána farára. V mene obce pána farára privítal pán učiteľ a organista, prosiac duchovného otea, aby svoju filiálku prijal do ochrany. Na to pán farár peknú kytku držiace v ruke, podakoval sa vrelými slovami a prisľúbil nám, že s najväčšou ochotnosťou postará sa o všetko, o čo sme ho požiadali, bo je to jeho povinnosťou. Potom celý zástup pod vedením našich muzikantov pohnul sa do kostola, kde sa odbavili služby božie. Tu pán farár povedal peknú kázeň o pánu Ježišovi na hore Tábor. Po službách božích čakali veriaci pána farára pred kostolom, kde sa vlúdne podakoval za uctivé prijatie. Banderium odprovadilo zas pána farára až do najbližšej obce. Mal by som ešte mnoho písať, prítomne ale len toľko podotknem, že naša obec je malá, lež ešte dobre vyzerá, jak ohľadom nábožnosti, tak aj ohľadom politiky. V politickom ohľade sme pevní ľudáci, pri roľníctve náš ľud je veľmi usilovný, len to ešte chyba, že veľmi málo čítame. Teraz ale pevne veríme, že obľúbený náš pán farár povede nás po dobrej ceste, čo aby pan Boh dal, prajeme si všetci srdečne.

S uctivým pozdravom

Martin Kmetý, roľník.

***

Ružomberg (lipt. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus. Vefactený pán redaktor! O našom meste zriedka čuť dačo vo svete, preto som sa chytil pera, aby som ja niekoľko riadkov napísal do nášeho Kresťana.

Náš pán ablegát Angyal chodí-cestuje často cez okres, ale nemá toľko smelosti, aby sa dakde zastavil a nejakú účtovnú reč držal. My si to tu nevieme vysvetliť čo to tak má znamenať. A tešili by sme sa keby dakde v okrese ukázal sa so svojou rečou. Bo sa ho máme moc opýtať. Ako to tam gazdujú v tej snemovni? Z dovolenia koho zo štátnej kassy ukradli štyri a pol milliona korún, vyhánali a nepripúšťali tam do snemovne našich ľudových ablegátov? Či to len mungovei-bunkovei majú právo v snemovni — vraj zákony — vynášať?

Pane Angyal! Mluvte, keď ste tu v okrese. Alebo sa snád bojíte hovoriť? Nemáte smelosti? Nedopustí vám to svedomie? Nech žije ľudová strana! S bunkovei preč! Už im odzváňajú.

***

Zo Soblahova.

Pochválen Pán Ježiš Kristus! Ctený pán Redaktor! Prosím uctive o uverejnenie tohoto dopisu v našom «Kresťane».

Naša obec leží medzi Trenčínom, Bánovcami a

Uhrovcami. Náš chudobný ľud je bohatý na statočnosť politickú. Tu by sa nikto nedal odtrhnúť od kresťanskej ľudovej strany, ani keby mu pol chotára ponúkal. Liberálov ani vystáť nemôžeme. Náš pán farár Ján Šimončič, rodák z Čachtíc je tiež veľmi tuhý ľudak. Veľmi sme mu povďační aj za to, že tu rozšíril znamenitú modliacu knižku «Nábožné Vdychy» rečenú. Táto 400 strán obsahujúca knižka veľmi tu rozširuje uctu k sv. Jozefovi. Každý poriadny čítateľ sv. Jozefa by si ju mal zadovážiť. Vo spolku sv. Vojtecha by nás aj viac mohlo byť. Jednota Katolíckeho Ľudu by tiež mohla mať svoje korene na širšie puštené. Ináč je tu pokoj, každodenné starosti nieveľmi cítime. Prihodi-li sa tu dačo zaujímavého, uverejním to v «Kresťane». S priateľským pozdravom

Simon V.

Hlavylámka.

Kde je žena?

Odkazy redakcie.

Alfonso P. V tomto čísle jedno a v budúcom druhé. Ďakujeme. — O. O. Č. Proti tomu není inej pomoci ako keď patričného obžalujete. Varujte sa ale židovských fískalov. — S. H. V. O tom, potom. Žiadna odpoveď je tiež odpoveď. — F. K. O. Neokúňajte sa a vo vašej dedine čím skorej utvorte Katolícku Ľudovú Jednotu.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena:

na celý rok ... .. 4 koruny,
na pol roka ... .. 2 koruny,
na štvrt roka ... .. 1 koruna.
Do Pruska: na celý rok 6 korún.
Do Ameriky: Na celý rok 8 korún.

Administrácia Kresťana.

Obchodná týždenná zpráva.

V Budapešti, 26. februára.

Uradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Páienica tisská, nová	kor.	23.10—23.75
„ stolnobelohradská, nová...	„	22.95—23.55
„ peštianska, nová	„	23.00—23.65
„ banátska, nová	„	23.45—24.25
Raž prvotriedna	„	19.25—19.45
„ druhotriedna	„	19.05—19.25
Jačmeň nový, prvotriedny	„	18.40—19.00
Ovos prvotriedny	„	21.00—21.80
„ druhotriedny	„	20.00—20.50
Datelinové sáme, červená datelina	„	200.00—210.00
„ „ lucerna	„	110.00—136.00
Otruby drobné	„	12.00—12.26
„ hrubé	„	12.00—12.20

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	17.60	17.30	17.00	16.70	16.20	15.80	15.20

č.	7	7½	8
K.	14.80	13.80	10.40

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Strova:

Šošovica čistá	kor.	36.00—56.00
Hrach lúpaný	„	30.00—32.00
Hrach nelúpaný, čistý	„	30.00—32.00
Rasca (kmín)	„	81.00—81.00
Mak	„	135.00—136.00
Ľukurica	„	18.30—18.60
Kenopné sáme	„	29.50—31.00
Proso	„	—
Fazula strakavá	„	25.00—26.00
Fazula veľká biela	„	22.00—23.00
Zemiaky (hornouhorské) biele	„	6.20 6.50
„ „ ružové	„	8.40—9.00
„ „ žlté	„	8.00—11.10

Za 100 kilogrammov.

Mäsité články:

Sviňská masť budapeštianska	kor.	159.00—160.00
Slanina mestská 4-kusová	„	128.00—129.00
„ „ 3-kusová	„	139.00—140.00

Koloniálny tovar:

Petrolej fiumánsky, krištálový	kor.	45.00—46.00
„ „ White-Star (***)	„	40.00—40.00
Cukor v klobúkoch	„	84.00—84.50
„ kockový	„	88.50—89.00
Spiritus denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill	„	64.50—65.00

Husle pre žiakov ku koncertom.

Najlepšie dōrobny vŕtečného vyhotovenia. No. 112¹/₂ husle pre žiakov 4/4 veľkosti s plameňovano politirovaným dnom K 5-80. No. 113¹/₂ Školské husle 4/4 veľkosti s p-kným plameňovano politirovaným dnom, lepšej kvality K 6-50. No. 114¹/₂ Školské husle 4/4 veľkosti s pekne vyožozným, plameňovano politirovaným dnom, veľmi obľúbená sorta K 7-60. — Školské husle s náčiním z ebenového dreva, dobrého hasu a vyhotovenia K 8-4¹/₂, 9-10-30. No. 212¹/₂ Husle ku orchestrom s náčiním, z ebenového dreva K 16-80. Sliaciky po K — 90, 1-10, 1-50, 2-10, 2-20 a vyše. — Harmoniky k fahaniu a ústne, okariny, klarinetty, hudobné nástroje, gramofony atď. v najbohatšom výbere. — Žiadne riziko! — Zamena povolená alebo návrat peňazi. S poštovou dobierkou alebo pri voprednom doposlaní peňazi zasielca.

HANNS KONRAD,

vývozný dom Brŕx, číslo 334. (Čechy.)
Hlavný cenník so 4000 vyobrazeniami na žiadosť každému posielca sa zdarma a franko.

Liptovská brindza.

V terajších drahých časoch v každej domácnosti ku najzvláštnejším potravným článkom patrí liptovská brindza.

Prvá dielňa liptovskej brindzy

FILIP PEVNÝ v Lipt. Sv. Mikuláši

založena r. 1873. rozposiela liptovskú brindzu v balíčkoch po 5 kilo. Najfajnejšiu desert brindzu K 7.60. I-a. Liptovský syr K 5.70. I-a. Potravný syr K 5.70. II-a. Potravný syr K 5.20. Zasielky franko ku každej železničnej stanici. — Podrobné prošpekty a plakáty na žiadosť franko a zdarma.

Vaša trpezlivosť bude odmenená

keď pri potrebe v domácnosti osožných článkov zo zlata, striebra, ručných dōrob z ocele, náčinia k fahaniu, hudobných strojov hračiek atď. prehládnete môj hlavný cenník so 4000 vyobrazeniami, ktorý na žiadosť každému zdarma posielca.

Hanns Konrad
cis. a kráľ. dvorný zasielca,
vývozný dom

Brŕx číslo 3367. (Čechy)

Niklové vāčkové hodinky K 1-20. Niklový budiček K 2-90. Harmonika k fahaniu K 5. Hu le K 5-80. Revolver K 6. Hlavný cenník každému zdarma a franko.

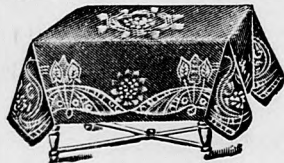
Oznamy prijíma administracia

„Krestan“
BUDAPEST

Szentkirályi-utca 28.

Stolové a posteľné garnitúry

v najsolidnejšom a najmōdnejšom prevedení! — Žiadne riziko! Zamena dovolená, alebo peňazi zpāť! Č. 2-81.

Bourette garnitúra (2 posteľné prikrývadla asi 140x190 a 1 obrus asi 138x138 cm.) so zatkanou peknu kvetlinovou obrubou z vlny borodcervej, alebo olivovej farby v konkurennej jakosti K 12-20. Jednotlivé posteľné prikrývadla K 4-45. Jeden obrus K 3-30. Č. 2165. To isté v lepšej jakosti K 13.— Jednotlivé prikrývadla K 4-75. Jednotlivé obrusy K 3-50. Garnitúry v jemnejšom prevedení, v bojných vzorkách K 15-20 16—, 18—, 21-50 a vyše. Bohatý výber v mojom hl. cenniku. Rozposiela na dobierku svetová firma a k. dvorný dodávateľ **Hanns Konrad**, vývozný obchod. Brŕx číslo 3353 Čechy. Pítajte mo hlavný cenník s ca. 4000 obrázkami darm a franko.

Lacné české perie!

5 kilo nové tmavé driapané 9.60 K, lepšie 12 korún. Biele mákké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako snah mákké jak páper, drapané 30 46, 42 K. — **Metové posteľe.** A červeného cinovatu 1 dobr naplnca perina, alebo 1 zpodna perina 130 cm. dlhá, 116 cm. široká K 10, 12, 15, 18, 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 13, 15, 18, 21.—, Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 3.—, 3.50, 4.—, 90 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.60, a 5.50. Krom toho shtovujeme vo veľkosti dla vole Trojdielovú srstennú matrac na jednu postel K 27.—, lepšej jakovosti K 33. Zasielky vyše 10 korún franko s poštovou dobierkou. Výmena a navratenie dovoluje sa pri náhrade porta. **Benedikt Sachsel, Lobes** 134. pri Pilsen (Čechy.)

Zbraň

najpečlivej vystrielaná najlepšej jakosti a zvláštneho vyhotovenia zaslila **Hanns Konrad** cis. a kráľ. dvorný zasielca Brŕx č. 3365. Čechy.

Revolver K 6.—, flōbert pištoľa do vāčky K 2.—, flōbert Terceerle K 2.60, flōbert Techings K 10.60, zbraň na polovāčku K 45.—, K 48.—, a vyše v najbohatšom výbere. Cenník komukovek na žiadosť zaslila sa darm a franko. Rosposielanie tovaru stāva sa a poštovou dobierkou alebo pri voprednom zaslaní peňazi. Riziko vytvorené. Nezpōvedný tovar zamením a ebo peňazi e vrātim.

Najlepší český pramen k objednaníu.

Lacné perie na postel!

1 kg. sivé dobré drapané 2 K, lepšie 2 koruny 40 hal.; pri ma polbiele 2 koruny 80 halierov; biele 4 K, biele pāperové 5 K 10 h.; 1 kg veľmi fajne, ako snah biele, drapané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. pāperie, sivé 6 K, 7 K; biele fajnové 10 K; najfajnejšie pāperie z prs 12 K. Pri oblednaní 5 kg. franko.

Hotové posteľe

z hustej tkviny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina 180 cm. dlhá 120 cm široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 60 cm široký naplnený novým, sivým, veľmi trvācím mākým perim 16 K; polpāperie 20 K; pāperie 24 K; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Periny 200 cm. dlhé 140 cm. široké 12 K, 14.70 K, 17.80 K, 21 K. podhlavky 90 cm. dlhé 70 cm. široké 4.50 K, 5 K, 5.20 K, 5.70 Spōdné periny z pevného vrāzkovaneho grādlu 180 cm. dlhe, 116 cm. široké 12.80 14.80 K. Vývez s postovou lobierkou od 12 K počnē franko. Výmena alebo navrat dovolenā. Za nezopovednē návrat peňazi obširny cenník zdarma a franko.

S. Benisch v Deschenitz č. 826., (Čechy.)

Rušeň!

!! S 18 prvými vyznaceniami !!

Ludvik Kállai motor dielna

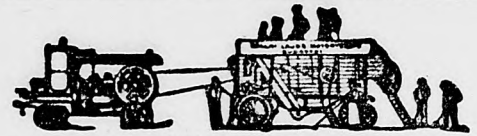
Budapest, VI. ker., Gyár-utca 28. szám.

Odporūca najvrelaj **Ludvika Kállai**

elektrické benzínokomobli stroje ku mlaŕbe

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

Uplnā zāruka za vōborné mlātenie.

!!! Jedina novota !!!

Najjednoduchšī a najdokonlejšī mlāte ny stroj prītomnosti

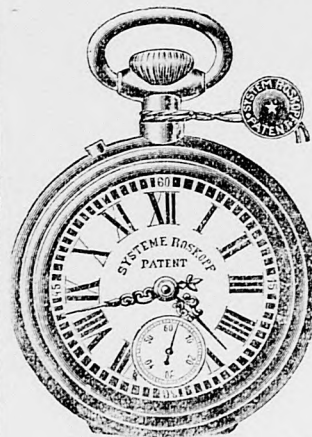
Bez strojníka lahko k vedeniu bar ktorým gazdom aj medzi domami slamou krytými.

Osobytā trieda pre stroje poľného hospodārstva ako: parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mlāteniu a ku siatiu atd.

Ludvika Kállai, ktoré sa v nāšej vlast najlepšie podarily. Cenník s obrazmi na žiadosť zdarma a franko.

Rušeň!

K 4.20 s niklovou retiazkou, obveskom a koženým vreckom

Brŕx, číslo 3335. (Čechy.)

Hlavný cenník so 4000 vyobrazeniami každému zdarma a franko

koštujú moje echt americké antimagnetické Roskopf systēmu, patent Anker remontoir hodinky č. 99 s plembou v dobrom niklovom zatvorku s ručičkami sekund, patent emalovaným čí-einikom, presne repasoované a regulované s trojročnou zārukou na písne K 4.20.

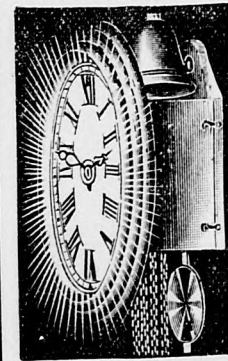
Č. 99¹/₂. Tiezē hodinky s niklovou retiazkou oveskom v koženom futrale, v čierno okšidovanom ocelovom zātvere K 4.50.

Žiadne riziko, výmena povolenā alebo návra p ŕazi. — Rozposiela s poštovou dobierkou prvā fabrika hodiniek

Hanns Konrad

cis. a kráľ. dvorný zasielca

Budiček s hlasom vež. zvona.

No. 4434. I-a kvality, so strojom 30 hodinovej chodby, bijúcim celē a po hodiny, s veľmi hlasným zvonom, v hladko polirovanom rāme 0 cm. v klosti, s čí-einikom pod sklom, s troma zlatobronzovanými pondusami, s trojročnou zārukou na písne len 8 kor. 80 hal.

No. 4434¹/₂ S ožiareným číselníkom v noci K 8-40.

Najlacnejšie okrūhle hodiny do kuchyne, bez budička, s 30 hodinovým strunovým strojom, priemeru 16 cm. K 3-2¹/₂.

Riziko vytvorenē! — Zamena povolenā alebo návrat peňazi.

S poštovou dobierkou zaslila prvā dielňa hodin

HANNS KONRAD,

c. a k. dvorný zasielca Brŕx, číslo 3340. (Čechy.)

Hlavný cenník so 4000 vyobrazeniami na žiadosť každému zasielca sa zdarma a franko.